

Література

1. Литвиненко В. А. Зразки народної хореографії. Київ : Альтерпрес, 2008. 467 с.
2. Рой Є. Є., Рой В. Є. Мистецька взаємодія творчих концепцій П. Вірського та К. Голейзовського як вагомий еволюційний фактор у процесі трансформації художньо-образного мислення українського митця. *Культура і сучасність*. НАКККіМ. 2018. №2. С. 61–67.
3. Рой В. Маловідомі сторінки з життя Павла Вірського (штрихи до творчого портрету) : матер. Міжнар. симпозіуму / НАКККіМ (Київ, 6.06.2019). Київ, 2019. С. 324–328.
4. Станішевський Ю. Украинский балетный театр. Київ. Музична Україна, 2008. 380 с.
5. ЦДАМЛМ України. Державний заслужений академічний ансамбль танцю УРСР ім. П. Вірського Міністерства культури УРСР. Ф.643. Оп.1. Спр.715. Од.зб.72. Арк.1; 5.2 Оп.1. Од.зб.1. Арк.20.
6. Театр, клуб, кино. 1927. № 61. С. 12–14.

Сербін Олег,

доктор наук із соціальних комунікацій, професор, голова методичного центру бібліотек ЗВО України, директор Наукової бібліотеки ім. М. Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка, керівник Секції університетських бібліотек та член Президії Української бібліотечної асоціації

Ярошенко Тетяна,

кандидатка історичних наук, доцентка, віцепрезидентка Національного університету «Києво-Могилянська академія»

УНІВЕРСИТЕТСЬКІ БІБЛІОТЕКИ І ВІЙНА: РЕАЛІЇ СЬОГОДЕННЯ

Широкомасштабне вторгнення росії 24 лютого 2022 року змінило життя всіх українців. На жаль, багато наших бібліотек та наших колег вже постраждали від війни. Низка бібліотек зазнала руйнувань унаслідок збройної агресії рф. Вибито вікна та двері, частково пошкоджено фонди внаслідок порушення санітарних умов через руйнування приміщення (вікна, двері, дах, стіни та ін.). Наукова бібліотека Державного податкового університету (Ірпінь) втратила сайт, інституційний репозитарій та інші електронні колекції через руйнацію центрального корпусу, де було розташовано бібліотечне серверне обладнання.

10 жовтня 2022 року будівля методичного центру університетських бібліотек України – Наукова бібліотека ім. М. Максимовича Київського національного університету імені Тараса Шевченка через ракетний обстріл рф зазнала суттєвих пошкоджень. У Науковій бібліотеці, яка з початку повномасштабного вторгнення росії ні на день не припиняла свою діяльність, одразу після ракетної атаки розпочалися відновлювальні роботи.

Працівники деяких бібліотек частково переведені на простій або відправлені у відпустку за власний рахунок (наприклад на Черкащині, Чернігівщині, Сумщині, Харківщині). Але, незважаючи на труднощі, не припиняється діяльність університетських бібліотек у дистанційному, змішаному режимі або звичайному, традиційному форматі. Як і раніше, університетські бібліотеки надають послуги широкого спектру, значну частину з яких можна отримати й дистанційно:

- користування фондами паперових та електронних документів бібліотек;
- доступ до власного електронного каталогу через інтернет у режимі 24/7 і доступ до електронного персонального формуляра;
- електронне замовлення через електронний каталог;
- замовлення на комплектування – можливість замовлення документів, відсутніх у фонді бібліотеки для подальшого придбання;
- доставка і повернення книг поштою;
- віддалений доступ до зовнішніх електронних інформаційних ресурсів;
- віддалений доступ до електронних архівів (інституційних репозитаріїв);
- пошук безкоштовних ресурсів на допомогу навчальному та науковому процесам університетів;
- організація наукових, освітніх та культурних заходів онлайн;
- консультування та групове навчання (тренінги, семінари) щодо користування ресурсами бібліотеки, ефективного проведення та поширення результатів досліджень, організації публікаційної діяльності журналів та конференцій;

Сценічне та аудіовізуальне мистецтво... Хореографічна культура сучасності... _____

- створення цифрового ідентифікатора ORCID, академічних профілів дослідників у Scopus, Publons, Google Академії;
- визначення основних наукометричних показників науковців;
- надання послуг цифрового видавництва (Наукова бібліотека Українського державного університету науки і технологій);
- визначення індексів УДК (універсальної десятикової класифікації) та авторського знака для публікацій та видань;
- оформлення списків використаних джерел у наукових роботах;
- інформаційне забезпечення під час проходження акредитації / ліцензування;
- перевірка робіт на ознаки плагіату (система UNICHECK);
- надання оперативних довідок електронною поштою, через месенджери, засобами віртуальної довідкової служби.

Через окупацію або бойові дії деякі працівники були змушені виїхати за межі рідних домівок, на Західну Україну або за межі України і там брати участь у волонтерській діяльності, контактуючи з колегами. Дуже важливо сьогодні доносити правду про Україну та українські бібліотеки світу. Так, працівники Наукової бібліотеки Харківського національного університету радіоелектроніки, що виїхали до Туреччини, провели зустріч зі співробітниками Бібліотеки Стамбульського технічного університету – задля роз'яснення ситуації щодо розв'язування війни рф з Україною.

Особливого значення в цей непростий час набуває взаємна підтримка, готовність допомогти один одному. Так, весь штат Науково-технічної бібліотеки Донецького національного технічного університету (м. Покровськ) змушений був виїхати через загрозу окупації. Колеги з бібліотеки Луцького технічного університету уклали договір з Науково-технічною бібліотекою Донецького національного технічного університету про надання бібліотечних послуг (зокрема використання фондів) користувачам НТБ ДонНТУ.

Загалом волонтерством охоплена значна частина бібліотек відносно безпечних регіонів України. Бібліотекарі долучились до волонтерських осередків і проводять активну роботу зі збору допомоги військовослужбовцям Збройних Сил України та вимушеним переселенцям, збирають продукти, одяг та речі першої необхідності, плетуть маскувальні сітки для військових, сортують допомогу у волонтерських центрах, готують їжу для подальшої її доставки за місцем потреби, допомагають переселенцям, підтримують загальноукраїнські патріотичні проекти.

Так, Науковою бібліотекою Львівського національного університету імені Івана Франка створено Волонтерський осередок гуманітарної підтримки ГО «СК Опір – Україна», що розміщений в одному з корпусів НБ, метою якого є забезпечення потреб ЗСУ та постраждалих регіонів України. Також працівники НБ щоденно плетуть маскувальні сітки.

У приміщенні Науково-технічної бібліотеки НУ «Львівська політехніка» почав діяти ГО «Центр порятунку культурної спадщини», метою якого є збір обладнання та матеріалів, яких зараз дуже бракує, для захисту і збереження в час воєнних дій історико-культурних пам'яток, сакральних споруд, музейних колекцій. Матеріали, які надходитимуть від зарубіжних партнерів, меценатів, будуть зберігатися в приміщенні Наукової бібліотеки Національного університету «Львівська політехніка» для подальшої передачі музеям, що потребують допомоги.

Під час збройної агресії рф особливого значення набуває підтримка українських установ культурної спадщини у цифровому збереженні матеріальної спадщини. З цією метою NFDI4Culture – Consortium for Research Data on Material and Immaterial Cultural Heritage співпрацює з ініціативою SUCHO. Saving Ukrainian Cultural Heritage Online (SUCHO) – це мережа з понад 1300 волонтерів – професіоналів зі сфери культурної спадщини, які об'єднують зусилля для виявлення та архівування сайтів, цифрового контенту та даних в українських установах культурної спадщини, що перебувають під загрозою, поки країна зазнає атаки. Особливість цього нового партнерства – постачання обладнання для оцифрування, наприклад 3D- та 2D-сканери, комп'ютери й камери безпосередньо до установ, які цього потребують для збереження культурної спадщини, яка перебуває під загрозою фізичного знищення внаслідок постійних руйнівних атак російських військових сил на території України. Разом з усім українським народом ми, університетські бібліотекарі, боремося проти російської агресії та наближаємо нашу перемогу.